

**Asamblea Parlamentaria Euro-Latinoamericana
Euro-Latin American Parliamentary Assembly
Assemblée Parlementaire Euro-Latino Américaine
Assembleia Parlamentar Euro-Latino-Americana**

EURO-LATIN-AMERIKAI PARLAMENTI KÖZGYŰLÉS

Gazdasági, Pénzügyi és Kereskedelmi Bizottság

14.8.2012

IDEIGLENES

ÁLLÁSFOGLALÁSRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNYTERVEZET

Élelmezésbiztonság az Európai Unió, Latin-Amerika és a Karib-térség szempontjából

Társelőadó az EP részéről:

Társelőadó Latin-Amerika és a Karib-térség részéről:

Élelmezésbiztonság az EU-LAC szempontjából

Az Euro–Latin-amerikai Parlamenti Közgyűlés,

- tekintettel a fejlesztési együttműködés finanszírozási eszközének létrehozásáról szóló 2006. december 18-i 1905/2006 európai parlamenti és tanácsi rendeletre,
 - tekintettel a Bizottságnak a Tanácshoz és az Európai Parlamenthez intézett, „Az élelmezésbiztonságra vonatkozó tematikus stratégia: az élelmezésbiztonsági menetrend előmozdítása a millenniumi fejlesztési célok elérése érdekében” című, 2006. január 25-én elfogadott közleményére (COM(2006)0021),
 - tekintettel „A fejlődő országok élelmezésbiztonsági kihívásainak kezeléséhez nyújtott segítség uniós szakpolitikai kerete” című, a Tanácshoz és az Európai Parlamenthez intézett, 2010. március 31-én elfogadott bizottsági közleményre (COM(2010)0127), valamint a 2010. május 10-én elfogadott tanácsi következtetésekre,
 - tekintettel az Európai Parlament Fejlesztési Bizottságának a fejlődő országok élelmezésbiztonsági kihívásainak kezeléséhez nyújtott segítség uniós szakpolitikai keretéről szóló, 2011. július 19-i jelentésére,
 - tekintettel a „Humanitárius élelmezési segély” című, a Tanácshoz és az Európai Parlamenthez intézett, 2010. március 31-én elfogadott bizottsági közleményre (COM(2010)0126), valamint a 2010. május 10-én elfogadott tanácsi következtetésekre,
 - tekintettel az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) által támogatott világelelmezési csúcstalálkozó alkalmából 1996-ban elfogadott, a világ élelmezésbiztonságáról szóló római nyilatkozatra,
 - tekintettel a FAO 2011-es, az élelmiszerellátás bizonytalanságának a világban való helyzetéről szóló éves jelentésére,
 - tekintettel a FAO regionális irodája által kiadott, Latin-Amerika és a Karib-térség élelmezés- és táplálkozásbiztonságával foglalkozó, a 2012. január-március időszakra vonatkozó közleményére,
 - tekintettel a G20-ak vezetőinek 2012. június 19-i nyilatkozatára és a G20-ak mezőgazdasági miniszterhelyetteseinek 2012. május 18-i, Mexikóvárosban elfogadott jelentésére,
- A. mivel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata (1948) 25. cikkének (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van a maga és családja egészségét, jólétét és különösen élelmezését biztosító, megfelelő életszínvonalhoz,
- B. mivel a világelelmezési csúcstalálkozón (1966, Róma) a világ élelmezésbiztonságáról szóló római nyilatkozatban 185 ország vezetői erősítették meg, hogy mindenkinek joga van az egészséges és tápláló ételhez való hozzáféréshez, összhangban a megfelelő élelmezéshez való joggal és minden ember azon alapvető jogával, hogy ne éhezzen,

- C. mivel a 2006–2008-as élelmezési válság során a világ 39 országa, többségükben afrikai és ázsiai nemzetek, olyan élelmezési vészhelyzeteket éltek át, amelyek megoldásához sürgős külső segítségre volt szükség, és amelyek rendkívül súlyos következményekkel jártak a lakosság legkiszolgáltatottabb rétegei körében,
- D. mivel az élelmezési vészhelyzetek száma az utóbbi 30 évben megkétszereződött, és biztosra vehető, hogy ez a tendencia a következő évtizedekben is fennmarad, számos tényezőnek köszönhetően, melyek közül a legfontosabbak: az éghajlatváltozás és a szélsőséges éghajlati jelenségek súlyosbodása, a világ lakosságának gyarapodása és a feltörekvő gazdaságok erős növekedése, a hagyományos társadalmak fogyasztási szokásainak és mintáinak megváltozása, az élelmiszer-ellátási és -forgalmazási lánc működésének torzulásai, az energiaárak növekedése, a bioüzemanyagok elterjedése és az alapvető termékekkel kapcsolatos fokozódó pénzügyi spekuláció,
- E. mivel az utóbbi évtizedekben tett haladás ellenére a régiók többségében az utóbbi öt évben nem történt előrelépés az éhezés és az alultápláltság elleni küzdelem terén, többek között az alapvető termékek árának emelkedése miatt,
- F. mivel az élelmiszerellátás bizonytalanságának problémája különösen lakosság legsérülékenyebb csoportjait érinti súlyosan, akik a szegénységi küszöb emelkedésével vásárlóerejük csökkenését érzékelik; mivel a gyermekkori és fiatalkori alultápláltság súlyos és visszafordíthatatlan következményekkel jár a fizikai és szellemi fejlődésre nézve, ami hosszú távon korlátozza a lakosságban rejlő potenciált,
- G. mivel Latin-Amerikában az éhínség és a szegénység elsősorban a vidéki térségekben koncentrálódik, ahol a helyi kistermelők leromlott és kevésbé termékeny földeken önálló gazdálkodást folytatnak, és ahol a gazdák bevétele attól függ, hogy mekkora többletet képesek megtermelni,
- H. mivel annak ellenére, hogy a latin-amerikai régió mezőgazdasága erős és az alapvető termékek tekintetében nettó exportőrnek számít, összességében nem profitált a szóban forgó termékek nemzetközi piacokon tapasztalható magas áraiból,
- I. mivel az élelmiszer-ellátás bizonytalansága nem csupán súlyos humanitárius probléma, hanem globális szinten jelentős fenyegetés a stabilitásra, a békére és a biztonságra,
- J. mivel a fent említettek következményeként az utóbbi években globális szinten tudatosult az élelmezésbiztonság problémájának súlyossága, ami ösztönzőleg hatott a nemzetközi koordináció és irányítás megerősítését célzó erőfeszítésekre,
1. felszólítja az Európai Unió (EU), Latin-Amerika és a Karib-térség (LAC) országait, hogy továbbra is törekedjenek az első millenniumi fejlesztési cél – a napi egy dollárnál alacsonyabb jövedelemmel rendelkezők és az éhezők arányának felére csökkentése 1990 és 2015 között – elérésére; emlékeztet az élelmiszerhiány és a szegénység közti szoros kapcsolatra, és aggodalmának ad hangot azzal kapcsolatosan, hogy még távol vagyunk a kitűzött cél teljesítésétől, hiszen a világ lakosságának még több mint egyhatoda éhez és szegénységben él;

2. aggasztja az élelmiszerek mindkét régióban tapasztalt magas ára, valamint a FAO előrejelzései, amelyek szerint az élelmiszerárak növekedésének és volatilitásának a tendenciája a következő évtizedek során is fennmarad;
3. tudomásul veszi a globális szinten az élelmiszerek kínálatában és keresletében beálló, az élelmiszerek árának emelkedését előidéző alapvető változások strukturális és nem ciklikus természetére vonatkozó egyre növekvő konszenzust; egyetért azzal, hogy a szóban forgó strukturális egyensúlytalanság számos, mind reálgazdasági, mind pénzügyi jelenségben gyökerezik;
4. számos nemzetközi szervezettel együtt megdöbbenését fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy az agrár-élelmiszeripari piacok és a pénzpiacok egyre szorosabb szálakkal kötődnek egymáshoz; osztja azt a véleményt, hogy a pénzügyi származékos piacokon a befektetési alapok és nyugdíjalapok által az alapvető termékek vonatkozásában felvett erős pozíciók döntő mértékben járultak hozzá a piacok elmúlt években tapasztalt instabilitásához és torzulásához;
5. megállapítja, hogy bár a szóban forgó jelenség nehezen számszerűsíthető, a mezőgazdasági területeknek a magasba szökő élelmiszerárak miatti és a magas haszon reményében történő nagyszabású felvásárlása az utóbbi években exponenciális növekedést mutat Latin-Amerikában; bár az ilyen típusú műveletek mind az eladó, mind a vásárló számára előnyösnek bizonyulhatnak, a felek tárgyalóereje közti különbség következtében a kistermelők számára kedvezőtlen eredmény születhet, illetve e műveletek a földek koncentrációját és kiárusítását, valamint az őshonos lakosság fölhöz való hozzáféréseinek elvesztését eredményezhetik;
6. ösztönzi az EU és a LAC országainak kormányait, hogy továbbra is működjenek együtt az élelmezésbiztonsággal foglalkozó különböző nemzetközi kormányzati fórumokon, illetve éljenek az EU és a LAC közötti kétoldalú párbeszéd kínálta lehetőségekkel a témában kialakított álláspontjaik közelítése érdekében; javasolja, hogy a globális megoldások keresése során mindkét régió folytasson konzultációkat a civil társadalom különböző részeivel, különösen pedig a mezőgazdasági szervezetekkel és az őslakosokkal;
7. sürgeti a kormányokat, hogy emeljék be politikáikba az élelmezésbiztonságot és garantálják a mezőgazdasági, kereskedelmi, energetikai és fejlesztési politikáik közötti összhangot; e tekintetben hasznosnak tartja, hogy az EU és a LAC legfejlettebb gazdaságai vizsgálják felül a mezőgazdasági támogatási rendszereiket és tanulmányozzák a bioüzemanyagok területén bevezetett ösztönzők által esetlegesen kiváltott hatásokat;
8. egyetért azzal, hogy bátorítani kell az élelmiszerellátás bizonytalanságára adott fenntartható és hosszú távú megoldások felkutatását; ugyan hangsúlyozza, hogy az élelmezési vészhelyzetek kezeléséhez fent kell tartani az élelemhez való azonnali hozzáférést és a jövedelemtranszfert célzó programokat, arra szólít fel, hogy a helyzet közép- és hosszú távra szóló megoldása érdekében az erőfeszítéseket inkább a vidékfejlesztésre és a termelékenység növelésére irányuló megoldások felkutatására összpontosítsák;

9. rámutat, hogy olyan politikákat kell követni, amelyek elősegítik a mezőgazdasági növekedés lehetőségeinek kiaknázását; kiemeli a termelési módszerek és a termőhelyi feltételek javulását, valamint a növények, vetőmagok és transz gének területén végzett kutatást és fejlesztést; a fenti növekedési potenciál kiaknázása érdekében szükség van a mezőgazdasági termelők képzésére való befektetésre is, olyan speciális kapacitásfejlesztési programok és vidéki infrastruktúrák segítségével, amelyek javítják a kistermelők tárgyalási lehetőségeit és hozzájárulnak a helyi piacok dinamizálásához;
10. javasolja, hogy mélyítsék el az alapvető termékek előállítását és fogyasztását célzó alkalmazkodási politikákat, előtérbe helyezve olyan fajták művelését, amelyek a legjobban tudnak alkalmazkodni a helyi lakosság táplálkozási igényeihez, de egyszersmind a terület éghajlati viszonyaihoz is; rámutat emellett a talajromláshoz hozzájáruló nem fenntartható gyakorlatok elkerülésének fontosságára is, illetve olyan politikák bevezetésére, amelyek az éghajlati kockázatoknak, járványoknak és az áringadozásoknak rendkívül kitett monokultúrák alternatívájaként a termelés diverzifikálására irányulnak; ezen eszközök – kiegészítve a helyes táplálkozással – lehetővé teszik olyan hagyományos alapvető termékek megmentését, amelyek kiszélesítik a táplálkozás alapjait és javítják a lakosság tápláltsági állapotát;
11. felszólítja a tagállamokat, hogy hozzanak intézkedéseket a családi gazdaságok támogatására, különösen olyanokat, amelyek megkönnyítik a hitelezéshez jutást; megjegyzi, hogy az alacsony fokú piaci verseny, a magas ráfordítási költségek és a bevételek kiszámíthatatlansága miatt a családi gazdaságok általában nem részesültek az élelmiszerek magasabb árából adódó előnyökből, s az árak ingadozása éppenséggel igen hátrányosan érintette őket, megnehezítve a tevékenysége megtervezését, visszatartva a beruházási döntéseit és korlátozva a hitelhez való jutásukat;
12. felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy a jelenlegi erős költségvetési megszorítások közepette is tartsák fenn erőfeszítéseiket a fejlesztési együttműködés terén; hasonlóképpen kiemeli, hogy az EU és tagállamai világszinten a hivatalos fejlesztési támogatás több mint felét biztosítják, és ennek jelentős része élelmezésbiztonsági programokra irányul, különösen a régió azon országaiban – például Honduras, Nicaragua, Kuba és Haiti –, amelyek az élelmiszerforrások vonatkozásában a leginkább kiszolgáltatottak; üdvözli továbbá az 1 milliárd eurós élelmezésfinanszírozási eszköz megfelelő működését, amellyel az EU a 2006–2008-as élelmezési válságra reagálva hozott létre;
13. hangot ad az ENSZ Élelmezési Világprogramja melletti szilárd elkötelezettségének amiatt, hogy a program nagy hatékonyságot mutatott abban, hogy élelmezési vészhelyzetekben mielőbb élelmiszereket juttasson el a legkiszolgáltatottabb népekséknek;
14. üdvözli a 2011 júniusában az élelmiszer-ipari és mezőgazdasági termékek áringadozásáról a G20-ak mezőgazdasági miniszterei által elfogadott cselekvési tervet, és különösen a mezőgazdasági piaci információs rendszer (angol rövidítése: AMIS) elindítását; e tekintetben elismeri piacok szintjén megvalósuló tájékoztatás és átláthatóság javításának fontos szerepét az alapvető termékek piacát érintő áringadozás csökkentésében;

15. kéri a kormányokat, hogy fogadják el az alapvető termékek piacán tapasztalt mértéktelen spekulációval, visszaélésekkel és manipulációkkal szembeni küzdelemhez szükséges intézkedéseket; hangsúlyozza, hogy az eredményesség érdekében a pénzpiacok szabályozására irányuló erőfeszítéseket világszinten kell megvalósítani; e tekintetben egyetért a G20-ak ajánlásával az alapvető termékek származékos piaci szabályozásának és felügyeletének javítását illetően, és támogatja az árualapú származtatott piacok szabályozására és felügyeletére vonatkozó alapelveket, amelyeket az Értékpapír-felügyelet Nemzetközi Szervezete (angol rövidítése: IOSCO) 2011 szeptemberében fogadott el; felkéri az IOSCO-t, hogy mihamarabb dolgozzon ki ajánlásokat ezen elvek gyakorlati érvényesítésének módozataira vonatkozóan is;
16. elismeri, hogy az élelmezésbiztonsági stratégiáknak az egyes országok saját hatáskörébe kell tartozniuk, amelyek megfelelő egyensúlyt teremtenek a nemzeti termelés támogatása és az élelmiszerszükségletek kereskedelem segítségével történő kielégítése között; az élelmezési biztonság és a mezőgazdasági termelékenység növelésének elérése során igen fontos, hogy ezt egy stabil, kiszámítható, torzulásoktól mentes és átlátható kereskedelmi rendszer támogassa;
17. sürgeti a nemzeti kormányokat, hogy – a FAO ajánlásaival összhangban – az élelmiszerellátás bizonytalanságából adódó belső problémák kiküszöbölése érdekében tartózkodjanak olyan korlátozó kereskedelmi gyakorlatok elfogadásától, amelyek elősegíthetik az árak növekedését és ingadozását a nemzetközi piacokon; ezzel kapcsolatosan felszólítja a kormányokat, hogy hagyják jóvá a G20-ak égisze alatt elfogadott megállapodást, amely az ENSZ Élelmezési Világprogramja által a humanitárius, nem kereskedelmi célra vásárolt élelmiszerekre alkalmazott exportkorlátozások és az azokra kivetett rendkívüli adók felszámolására és jövőbeni alkalmazásának tilalmára irányul. Sürgeti továbbá a kormányokat, hogy a Kereskedelmi Világszervezet keretében folytassák a tárgyalásokat a fenti megállapodásnak egy kötelező erejű globális kötelezettségvállalássá alakítása érdekében;
18. tudomásul veszi a Világbank elemzését, amely a logisztikai és szállítási költségeknek az utóbbi években tapasztalt jelentős megemelkedését nevezi meg az alapvető élelmiszerek árinflációjának egyik fontos elemeként; ennek következtében sürgeti mindkét felet a kereskedelem megkönnyítésére és a szállítás liberalizálására irányuló politikák elmélyítésére régióközi és a LAC–EU közötti viszonylatban egyaránt;
19. utasítja társelnökeit, hogy továbbítsák ezt az állásfoglalást az EU–LAK csúcstalálkozó elnökségének, az Európai Unió Tanácsának és az Európai Bizottságnak, az EU-tagállamok parlamentjeinek, Latin-Amerika és a Karib-térség összes országa parlamentjeinek, a Latin-Amerikai Parlamentnek, a Közép-Amerikai Parlamentnek, az Andoki Parlamentnek, a Mercosur Parlamentnek, az Andok Közösség titkárságának, a Mercosur Állandó Képviselői Bizottságának, a Latin-Amerikai Gazdasági Rendszer Állandó Titkárságának, valamint az OAS és az UNASUR főtitkárainak.